

2014 Kutlu Doğum Sayısı

BİŞNOV

Muhammed-î Kardeşlik

İÇİNDEKİLER

Mümince Kardeşlik

Ravza Karakülâh

Asrı Saadetten Kardeşlik Tablosu

Sare Çetin

Efendimizin Kardeşleriyiz

Emine Bakay

Bir Hilal Uğruna

Ravza Karakülâh

Ey Sevgili

Tuğba Nur Sapmaz

Sen Vardin Ey Resul!

Tuğba Nur Sapmaz

Kültür Denilince...

Meryemnur Kaygusuz

Temiz Bir İnsan Temiz Bir Dünya

Bahar Aydın

Bizim Yunustan Öğütler

Mü'mince Kardeşlik

*Bilir misin,
Nedir mü'min olmak, mü'mine kardeş olmak?
Görünüşte çeşit çeşit, yüreklerde bir olmak...*

*Kardeşliktir mü'min olmak,
Yaradılana verilen değerdir hatta
Yetime baba olup öksüze ana,
Saklamaktır mükâfâtını yüce divâna.
Mü'min olmak; aynı olmaktır
Irklarca eşit, takvâda üstün olmaktır.
Aynı cennete talip olup, aynı azaptan kaçmaktır.*

*Siyahla-Beyazın omuz omuza saf tutmasıdır mü'min kardeşliği,
Zenginın yoksula misafir olmasıdır.
Kapıları 'Ya Fettâh' ile çalıp,
Kusurlara 'Ya Settâr' ile kör olmaktır.
Birlikte secdeye giden başların,
Aynı abdestle mesh olmasıdır hatta.*

*Ebübekir'ce bakmaktır dosta mü'min kardeşliği,
Hîra gibi korumaktır bütün şerlerden..
Alan elin veren eli görmemesi
Komşusu açken tok yatmamaktır bazen..*

*El ele vermektir mü'min olmak
Birbirini hakiki mânâda sevmektir.
Hiç tanımadığı bir hasta için
Hatm-i Şeriften bir cûza talip olmaktır.
Kâbil'in hasedinden sıyrılıp,
Hâbilce kardeş olmak demektir.*

*"Mü'minin her işi hayır" diyor Yaradan,
Kendine istediğini kardeşine de ister Hâk'tan
Öyle bir bağ ile bağlamış ki bağlayan,
Kan değil, can değil,
Esasta imân..*

*Şehâdet ederiz ki;
Tek Allah, tek elçi, tek kılavuz
İşte budur cennete giden yolumuz
Mü'mince teslimiyet ki, tamamen sorgusuz,
"Ey Allah'ın kulları, KARDEŞ OLUNUZ!"*

Ravza KARAKÜLAH

Sare Çetin

ASR-I SAADETTEN KARDEŞLİK TABLOSU

İslam tarihinde iyilik yolunda, takva ve samimiyet yarışında önceliği elde eden ilk Müslümanlardan Allah rızası için her şeyini bırakıp, Mekke'den, Medine'ye hicret eden Müslümanlara Muhacir; muhabbet ve samimiyetle onlara kucak açıp, ellerinden gelen her türlü yardımı yapan Medineli Müslümanlara da Ensar adı verilmiştir. Kardeşlik denince elbette ilk akla gelen Ensar ve Muhacir kardeşliğidir. Ensar, Muhacirlere muhabbet ve samimiyetle kucaklarını açmış, ellerinden gelen her türlü yardımı onlardan esirgememiş; Muhacirler de bunun karşılığında boş durmamışlar ve bütün insanlığa ibret olacak bir kardeşlik tablosu sergilemişlerdir.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine'ye hicretten yaklaşık beş ay sonra yardımsever Ensar ile hicret eden Muhacirleri bir araya toplamış; 45'i Muhacir'den, 45'i de Ensardan olmak üzere 90 kişiyi kardeş ilan etmiştir. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) kurduğu bu kardeşlik müessesesi maddi-manevi yardımlaşma ve birbirlerine varis olma esasına dayanıyor; bu suretle Muhacirlerin yurtlarından ayrılmaktan dolayı duydukları keder ve üzüntüyü giderme, onları Ensarla ısındırma, güç ve destek kazandırma gayesini güdüyordu (İbn Sa'd, Tabakat, c. 1, s. 238; Suheyli, Ravdü'l-Ünf, c. 2, s. 18.) Kurulan bu kardeşlik müessesine göre, Ensar ailelerinden her birinin reisi, Muhacirlerden bir aileyi yanına alacak, mallarını onlarla paylaşacak, beraber çalışıp beraber kazanacaklardı.

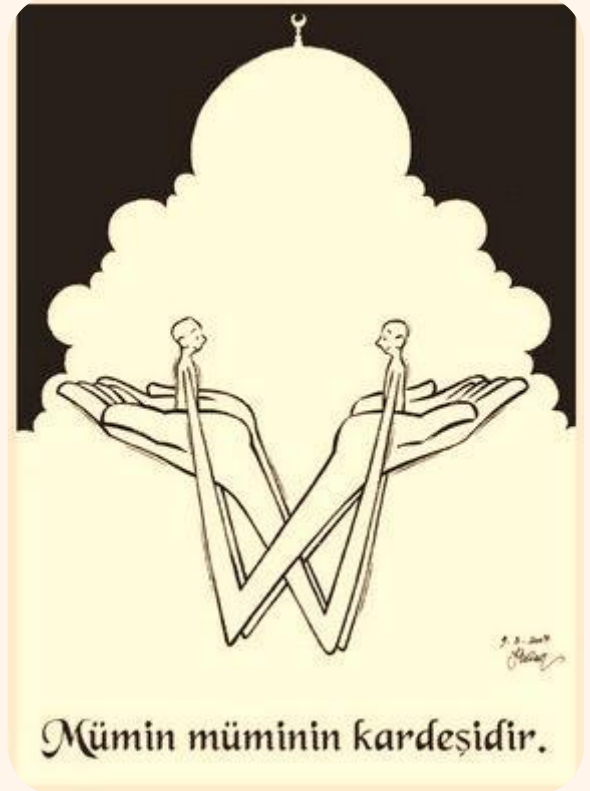
Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), rastgele iki Müslüman'ı bir araya getirmemişti; bilâkis, bir araya getireceklerin durumlarını inceden inceye tetkik ederek, uygun bulduklarını birbirine kardeş yapmıştı. Mesela, Selman-ı Farisi ile Ebu'd-Derda, Ammar ile Huzeyfe, Mus'ab ile Ebu Eyyub Hazretleri arasında mizaç, zevk, hissiyat itibarıyla tam bir ahenk vardı. (Tecrid Tercemesi, c. 7, s. 76.)

Bu kardeşlik sayesinde, Allah ve Resulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) muhabbetinden başka her şeylerini geride bırakmış bulunan Muhacirlerin iâşe ve

iskan meseleleri de hal yoluna girmiş oluyordu. Ensardan her biri, Muhacirlerden birini evinde barındırıyor, beraber çalışıyor, beraber yiyorlardı. Bu, neseb kardeşliğini fersah fersah geride bırakacak bir kardeşlikti. İman kardeşliği, din kardeşliği idi. Ensar, her şeylerini bu garip, bu kederli, bu yurtlarından uzak bulunmanın hüznünü duyan Muhacirlerle paylaşıyordu. Ensardan biri vefat edince, Muhacir kardeşi akrabalarıyla birlikte ona vâris oluyordu. (Bu kardeşliğin mirasa ait hükmü, Bedir Savaşı'ndan sonra inen, *"Hısımlar, Allah'ın kitabınca, birbirine daha yakındırlar."* (Enfâl, 75) ayetiyle kaldırıldı.)

Bir gün Ensar, Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) *gelerek "Hurmahklarımızı Muhacir kardeşlerimizle bizim aramızda pay et."* dediler. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) da: *"Olmaz!"* dedi. Muhacirler de Ensar'a: *"Peki, ürünü bizimle paylaşacak, fakat bize herhangi bir külfet yüklemeyecek misiniz?"* diye sordular. Ensar da: *"Evet, aynen öyle!"* dediler. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), Ensar'a: *"Muhacir kardeşleriniz size mallarını ve çocuklarını bırakarak gelmişlerdir."* buyurdu. Ensar da: *"Mallarımızı onlarla paylaşalım."* dediler. Bunun üzerine Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem): *"Bunu başka bir şekilde yapamaz mısınız?"* dedi. Ensar: *"Peki nasıl?"* diye sordular. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdular: *"Onlar bu tür bir çalışmayı bilmezler. Gelin bağlarınızda, bahçelerinizde siz kendiniz çalışın, ancak elde ettiğiniz mahsulü onlarla paylaşınız."* dedi. Ensar da bunu kabul etti.

Muhacirler Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) gelerek şöyle dediler: *"Ey Allah'ın Resulü! Biz bu Medine'li kardeşlerimiz kadar iyi insanlar görmedik. Gelirleri az olmasına rağmen onu bizlerle paylaşıyorlar. Bol ürün aldıklarında ise payımızın kat kat fazlasını veriyorlar. Vallahi bize sevap bırakmamalarından korkuyoruz."* Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdular: *"Siz onlara teşekkür edip, onlar için Allah'a dua ettiğiniz müddetçe sizin için de sevap verilecektir."* (Buharî, Sahih, c. 3, s. 67.) Muhacirler, *"Ensar kardeşlerimiz, bize mal mülk verdi, iaşemizi temin etti."* diyerek her biri elinden gelen gayreti göstererek, mümkün oldukça kimseye yük olmamaya çalışıyordu.

Mümin müminin kardeşidir.

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Muhacirlerden Abdurrahman b. Avf ile Ensar'dan Sa'd b. Rebi arasında kardeşlik tesis etti. Sa'd, Abdurrahman'a : *"Ey Kardeşim, ben Medine'nin en zenginlerinden biriyim. Malımın yarısını sana veriyorum. Ayrıca iki de hanımım vardır. Bunlardan birini beğen; ben de onu boşayayım"* dedi. Abdurrahman ise: *"Allah malını da, hanımlarını da sana mübarek kılsın! Benim onlara ihtiyacım yok. Bana yapacağın en büyük iyilik, içinde alışveriş yaptığımız çarşının yolunu göstermendir."* dedi. Abdurrahman, Kaynuka çarşısına giderek alışveriş yapmaya başladı. Abdurrahman b. Avf, yağ, peynir gibi şeyler alıp satarak ticarete başladı. Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem), malının çoğalması ve bereketlenmesi hususundaki duasına da mazhar olduğundan, çok geçmeden epeyce bir kazanç elde etti ve kısa zamanda Medine'nin sayılı tüccarları arasında yer aldı. (İbn Sa'd, Tabakat, c. 3, s. 125.) Daha sonra Abdurrahman, o zamanı anlatırken şöyle derdi: *"Hâlâ aklımdadır, hangi taşı kaldırsam altında gümüş ya da altın bulacağımı zannediyordum."*(İbn Sa'd, a.g.e., c. 3, s. 126.)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sefere çıkacağı zaman bu kardeşlerden birini götürür, diğeri de her iki ailenin de idaresini yürütmek için Medine'de kalırdı. Böylece evler sahipsiz ve koruyucusuz bırakılmıyordu.

Toplumun çeşitli tabakaları bu kardeşlik sayesinde birbirleriyle kaynaştı, kabilecilik gurur ve düşmanlığını da ortadan kaldırmış oldu. Niyetleri kudsi, gayeleri ulvi, içleri dışları nur, faziletli bir toplumun meydana gelmesinde bu kardeşlik rol oynamıştır. Kurulan bu kardeşlik sâyesinde büyük bir sosyal yardımlaşma da temin edilmiş oldu. İnsanlık tarihinde birçok göç hadisesi olmuştur ama, böylesine manalı, böylesine ulvî bir hicrete, böylesine can-ı gönülden sarılma, birbiriyle muhabbetle kaynaşma, kucaklaşmaya şahit olunmamıştır. Ensarın, Muhacir kardeşlerine gösterdikleri bu eşsiz samimiyet, misafirperverlik, kadirşinaslık, cömertlik ve fedakârlığı Cenab-ı Hak indirdiği şu ayet-i kerimelerle ilan edip bu davranışlarını methetti:

"Onlardan önce (Medine'yi) yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olanlar (Ensar) kendilerine hicret edip gelenleri(Muhacir) severler. Onlara verilen ganimetten dolayı nefislerinde bir kaygı (kıskançlık) duymazlar. Kendilerine ihtiyaç bile olsa onları kendilerine tercih ederler. Kim de nefsinin mala olan hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin tâ kendileridir."(Haşr,9)

"İman edip hicret eden ve Allah yolunda cihada katılanlarla onları barındırıp yer, yurt sahibi yapanlar ve yardıma koşanlar; işte onlar hakkıyla mü'min olanlardır. Onlara bir mağfiret ve değerli bir rızık vardır." (Enfal,74)

“İslam dinine girme hususunda öne geçen ilk Muhâcirler ve Ensar ile onlara güzellikle tabi olanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah’tan razı olmuşlardır. Allah onlara içinde ebedi kalacakları altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük kurtuluş budur.” (Tevbe,100)

Kurulan bu mânevî kardeşlik, hiçbir milletin tarihinde rastlanmayacak eşsiz bir şeref tablosudur. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) hadis-i şeriflerinde böyle bir kardeşliğe ulaşabilmemiz için bizlere nasihatlerde bulunuyor. Bizler de birbirimizi sevip, kendimiz için sevdiğimizi mü’min kardeşimiz için de severek “Ey Allah’ın kulları kardeş olunuz!” emrine uyanlardan oluruz inşallah.

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً
فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

“Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz.”

(Al-i İmrân, 3/103)

EFENDİMİZİN KARDEŞLERİYİZ

Sahabe Efendilerimiz, iman ve takva yanında, sevgi ve kardeşlik, muhabbet, şefkat ve rahmet, emanet ve adalet gibi değerlerin öncülüğünü yapmışlar ve bizlere en güzel örnekleri sunmuşlardır. İman ehlini can kardeşi, kan kardeşi gibi kendisine son derece yakın görme anlayışı Muhammed-i bir anlayıştır. Rasulullah Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), İslâm'a davetin ilk gününden itibaren İslâm'a gönül verenleri kardeş kabul etmiş; ırk, renk, kabile ayrımını reddederek bütün Müslümanların Allah'ın huzurunda, tarağın dişleri gibi, eşit olduklarını ifade etmiştir. Kendisine yetişemeyen, kendisini göremeyen ümmetini "kardeş" olarak kabul etmiştir.

Ebu Hureyre (radıyallahu anh) anlatıyor: Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), bir gün kabristana geldi ve **"Allah'ın selâmı üzerinize olsun ey mü'minler yurdu! Biz inşaallah size kavuşacağız. Ama kardeşlerimizi görmeyi temenni ederdim."** dedi. Ashab-ı Kiram: **"Biz senin kardeşlerin değil miyiz, ya Resûlallah?"** dediler. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle cevap verdi: **"Sizler benim ashabımsınız, "kardeşlerimiz" ise henüz dünyaya gelmeyenlerdir. Onlar beni görmeden bana inananlardır"**. (Müslim: Taharet 39; Nesaî: Taharet 109; İbn Mace: Zühd 36; Malik, Muvatta: Taharet 38).

KARDEŞLİK SÖZLEŞMESİ

İslam tarihinde iki defa "Kardeşlik Sözleşmesi" yapılmıştır. Bunlardan biri hicretten önce Mekke'de, diğeri hicretten sonra Medine'de gerçekleştirilmiştir. Mekke'de Kureyşli bazı Müslümanlar, bazı azatlı kölelerle kardeş ilan edilmiştir. Meselâ: Hazreti Hamza Zeyd b. Harise ile; Ebu Ubeyde b. Cerrah Salim ile; Ubeyde b. Haris Bilâl-i Habeşî(radıyallahu anh) ile kardeş ilan edilmişlerdir. İslâm tarihinde ikinci kardeşlik akdi Medine'de hicretten beş ay sonra Enes b. Malik'in(radıyallahu anh) evinde gerçekleştirilmiştir. Bu kardeşlik akdinde doksan kişi bir araya gelmiş, Muhacirlerle Ensar ikişer ikişer kardeş olmuşlardır. (Buharî: Edeb 67).

"Daha önce Medine'yi yurt edinmiş ve imanı kalplerinde yerleştirmiş olanlara gelince, onlar, kendi yurtlarına hicret eden din kardeşlerini severler, onlara verilen şeyden dolayı gönüllerinde bir kıskançlık duymazlar ve kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile onları kendi nefislerine tercih ederler, kim nefsinin ihtiraslarından korunur ise, işte onlar kurtuluşa erenlerin tâ kendisidir" (Haşr-9)

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Hazreti Ali(radıyallahu anh) ile Hazreti Ebubekir(radıyallahu anh) Harice b. Zeyd ile; Hz. Ömer Utban b. Malik ile, Hz. Osman Evs b. Sabit ile; Selman el-Farîsî Ebu'd- Derdâ ile kardeş olmuşlardı. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ashabı arasında kardeşlik akdi yaptığında Hazreti Ali (radıyallahu anh)'yi kendisine kardeş seçip ona: **"Sen dünya ve ahirette benim kardeşimsin, ben de senin kardeşinim."** buyurmuştur. (Tirmizî: Menakıb 21; Hadis No 372).

SEVAPTA DA ORTAKTILAR

Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) Medine'ye hicret ettiğinde Mekkeli muhacirler: “*Ya Resûlallah! Biz şu Medineliler kadar hayırsever ve iyiliksever kimseler görmedik. Malı çok olan bol bol veriyor; az olan da yardımda bulunuyor. Medineli kardeşlerimiz, bütün geçim masraflarımızı karşıladılar. Bizi mallarına ortak ettiler. Bütün sevabı Medineli kardeşlerimiz alıp götürecekler diye korkuyoruz.*” dediler. Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: “*Hayır hayır! Medineli kardeşlerinize dua ettiğiniz ve kendilerini takdir ettiğiniz müddetçe siz de sevaba nail olursunuz.*”
(Tirmizî: Kıyame Bab 44 No: 2487)

*Birbirinize buğuz etmeyin,
birbirinize haset etmeyin,
birbirinize arka
çevirmeyin!
ey Allahın kulları,
kardeşolun!
Bir müslümana, üç gündün
fazladın kardeşi ile dargın
durması helal olmaz.
(Buhari)*

Hurma Bahçelerine Ortak Etiler

Medineli Ensar, İslâm kardeşleri için şu teklifte bulundular: “*Ya Resûlallah! Hurma bahçelerimizi de Mekkeli muhacir kardeşlerimizle aramızda paylaşır mısın?*” Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem): “*Hayır*”, dedi. Bunun üzerine Ensar: “*Ağaçların bakım ve sulama işini muhacirler üzerlerine alsın, sonunda çıkan mahsulü aramızda paylaşalım*” teklifini ileri sürdüler. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bu son teklifi kabul etti. Hepsî: “*Dinledik, itaat ettik*” dediler. (Buharî: Hars 5; Menakıbu'l-Ensar 3).

Ensarın Güzel Adeti

Cabir b. Abdullah (radıyallahu anh) anlatıyor: “*Ensar hurmalarını topladıklarında ikiye ayırırlar, bir kümeye daha çok, diğer kümeye daha az hurma koyarlardı. Az olan tarafa hurma dallarını koyarak o tarafı çok gösterirlerdi. Muhacirlere: Buyurun hangi kümeyi tercih ederseniz alın, derlerdi. Muhacirler de büyük kümenin Ensar'a kalması için daha az görünen kümeyi alırlardı. Böylece hurmaların çoğu muhacirlere gitmiş olurdu. Hayber fethine kadar Ensar'ın bu güzel tavrı aynen devam etti.*” (Heysemî, Mecmeu'z-Zevaid: 10/40. Bezzar'dan naklediyor.)

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Bahreyn arazisini parça parça ayırıp ashaba dağıtmak üzere önce Ensar'ı davet etti. Ensar: “*Ya Resûlallah! Muhacir kardeşlerimize aynı hisseyi vermedikçe biz bir şey almayız*” dediler. Allah Resûlü: “*Ey Ensar! Siz kardeşlerinizi kendinize tercih ettiğiniz için hisse almıyorsunuz. Ama benden sonra başkalarının size tercih edileceği zaman gelecektir. Kevser havuzunun başında bana kavuşuncaya kadar sabredin.*” (Buharî, Menakıbu'l-Ensar 8).

Hizmet ehline hizmet etmeyi görev bilirdi.

Saadet asrı müslümanları hizmet ehli olan din kardeşlerine hizmet etmeyi ulvî bir görev telâkki ediyorlardı.

Cerîr b. Abdillâh (radıyallahu anh), Yemen'de Becile kabilesi reisi idi. Hicretin onuncu yılında 150 kişilik bir heyetle gelip müslüman olmuştu. Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem)'i çok severdi. Peygamberimiz de onu sever, onu gördüğünde tebessüm ederdi.

Cerir b.
Abdillah(radiyallahu
anh) Enes b. Malik
ile birlikte bir
yolculuğa çıkmıştı.
Enes b. Malik'den
daha yaşlı olmasına
rağmen Enes b.
Malik'e hizmet
etmeye başladı. Enes
ona: "Böyle
yapma!" dedi.
Cerir:

—Ya Enes! Ben
Ensar'ın Allah
Rasûlü'ne nasıl
hizmet ettiklerini
gördüm. Kendi
kendime: Eğer
Ensar'dan biriyle
arkadaşlık edersem
ben de ona hizmet edeceğim, diye yemin etmişim, dedi. (Buharî, Cihad 71; Müslim:
Fedailü's-Sahabe 181)

Saadet asrı müslümanları, İslâm Kardeşliğinin mucizevî bir berekete vesile olduğunu bizzat yaşamışlardı. Abdurrahman b. Ebî Bekir Sıddık(radiyallahu anh) anlatıyor: "Suffe Ashabı gayet fakir kimselerdi. Peygamberimiz(sallallahu aleyhi ve sellem) bir gün şöyle buyurdu:

—İki kişilik yemeği olan Suffe Ashabından bir üçüncü kişiyi, üç kişilik yemeği olan bir dördüncü kişiyi, dört kişilik yemeği olan bir beşinci hatta bir altıncı kişiyi yemeğe davet etsin.

Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) Suffe ashabından on kişiyi evine götürdü. Babam Ebubekir ise onlardan üç kişiyi eve getirdi. Allah'a yemin olsun ki yediğimiz her lokmanın ardından yemek daha çok artıyordu. Nihayet misafirler doydular. Yemek ilk geldiğinden daha fazla ortada duruyordu. Babam Ebubekir yemeğe baktı ve anneme hitaben:

—Ey Firas Oğullarının kızı! Bu durum nedir? dedi. Annem:

—Yemin ederim ki, yemek şu anda öncekinden üç kat daha fazla, dedi. (Buharî: Mevakî 41; Menakıb 25; Edeb 87; Müslim: Eşribe 176)

En zor durumda bile din kardeşlerini kendilerine tercih ederlerdi.

Saadet asrı müslümanları, en güç durumda bile din kardeşlerini kendilerine tercih etme faziletini gösteriyorlardı. İslâm kardeşliği onların ruhlarına işlenmişti. Onlar, İslam kardeşliğinin gereğini yerine getirme uğrunda nefsî arzularına hâkim olabiliyorlardı.

Beyhakî, İmam Nafi' den naklediyor: “Abdullah b. Ömer (radiyallahu anh) hastalanmıştı. Üzümün ilk çıktığı mevsimde üzüm arzu etmişti. Hanımı Safiye, hizmetçisini üzüm almaya gönderdi. Hizmetçi, bir dirheme bir salkım üzüm satın aldı. Onun üzüm aldığını gören bir dilenci hizmetçiyi eve kadar takip etti. Hizmetçi eve girince dilenci kapıyı çaldı. Hasta yatağında yatan Abdullah b. Ömer(radiyallahu anh):

-“Bu üzüm salkımını dilenciye verin. Bu üzüm salkımını dilenciye verin” (**İbn Kesir, Tefsir: İnsan 8**)

Hasta yatağında çok arzuladığı üzüm satın alınıp kendisine takdim edildiği halde hiç tatmadan din kardeşine verme, ancak bir sahabîye yaraşan ahlakî bir güzelliştir.

Evlerine gelen misafiri aile halkına tercih ederlerdi.

Saadet Asrı müslümanları evlerin gelen misafiri aile halkına tercih ederlerdi. İmkânları kıt olsa bile hayır yapmaktan geri kalmazlardı.

Ebu Hureyre (radiyallahu anh) anlatıyor: “Bir adam Allah Rasûlüne geldi.

—Ya Rasûlallah! Çok bitkinim, günlerdir aç ve susuzum dedi. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) hanımlarına haber gönderdi. Annelerimizin evlerinde misafire takdim edecek sudan başka bir şey yoktu. Bunun üzerine Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ashabına:

-“Bu gece bu zatı misafir edecek kimse yok mu? Allah onu rahmetiyle mükâfatlandırsın”, dedi. Ensar’dan biri (Müslim’in rivayetine göre bu zat EbuTalha idi.) kalktı. Peygamberimiz’e(sallallahu aleyhi ve sellem):

—Ben misafir edebilirim, ya Rasûlallah! dedi. Misafirle birlikte evine gitti. Hanımına:

—Bu gelen zat, Allah Rasûlü’nün misafiridir. Evde ne varsa ona ikram edelim, dedi. Rumeysa Hanım:

—Evde çocukların yemeğinden başka hiçbir şey yok, dedi. Ebu Talha:

—Akşam yemeğini yemeden çocukları uyut. Kandili de hafif yakalım. Bu gece karnımızı tok tutalım, dedi. Hanım bu şekilde davrandı. Ev sahibi de misafirin yanında yemek yemeden yer gibi davrandı. Ertesi gün Ebu Talha, Allah Rasûlü’nün yanına gelince Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem):

-“Allah, senin ve hanımının misafirinize gösterdiğiniz bu ikramdan memnun oldu”, buyurdu. Bu olay üzerine “Onlar kendileri muhtaç olsalar bile kardeşlerini kendilerine tercih ederler”, (**Haşr 59/9**) (**Buharî:Tefsir, (Haşr: 9) Bab 6; Menakıbu'l-Ensar 10; Müslim: Eşribe 172. bkz. İbn Kesir, Tefsir: Haşr : 9**)

Ravza KARAKÜLAH

BİR HİLÂL UĞRUNA

Bir âh uzanır adının her geçtiği yerden semâya ey hüsn-ü şehir! Bir sızı ki, düşer yüreklere, düşman silahından çıkmış bir kurşuncasına.. Adını tarihe 'geçilmez' yazdıran elleri mi sardın toprağınla Çanakkale? Sen ki, yedi asırlık, dünyaya kök salmış ulu çınarın; Osmanlımın gözbebeği...

Çanakkale demek, İstanbul demektir. Çanakkale'nin geçilmesi demek, İstanbul'un Konstantinapol olması demektir. Denilebilir miydi peki? Dil varır mıydı, Çanakkale geçilir miydi? Niyeydi ki bu canlar? Niyeydi eller? Süngü bile tutamayacaksa, niyeydi parmaklar! Feda olsun vatan... Feda olsun Allah'a!

Çanakkale'm... Senin neden bu denli rüzgârlı olduğunu merak ederdim hep. Niçin böylesine hırçın estiğini... Bilemezdim ki şehidimin kanının kokusunu dağıttığını. Bilemezdim oradan oraya sürüklediğin toprağın şehidime kapandığını... Kimler basmadı ki bu toprağa? Kimleri örtmedi ki bu örtü? Türk-Kürt, Çerkez, Arap, Çeçen, Boşnak... Hepsi cephede, hepsi siperde, hepsi omuz omuza. Onları böylesine yan yana, böylesine sırt sırta tutan şey ise, ırkçılığa lanet eden yüce din, İslâm'dı.

Hiç düşünmedi Mehmetçik. Soluk bile almadı. Vatan söz konusu ise, teferruata ne hacet vardı? Öylesine bir savaş değildi bu. Yokluk varlığı, îman küfrü perişan ediyordu. Mermi seslerini bastırıyordu kimi zaman Allahuekber nidâları. Silahı, topu-tüfeği yoktu belki Mehmed'in ama, iman zırhını öylesine giymişti ki üzerine, göğsünü gere gere cepheden cepheye koşuyordu.

İnanmıştı onlar... Rablerinin inâyetiyle, aşılmaz görünen dağların aşılabileceğine, geçilmez denilen deryaların geçilebileceğine, bükülmez denilen bileklerin bükülebileceğine inanmışlardı. Düşman, "iki saat" demişti. Yeterdi iki saat Çanakkale'yi almaya. Zaten bir avuç asker vardı karşılarında... Ki öyleydi de... Bilemezlerdi ki meleklerin de yardıma indiğini. Bedir, Uhud, Hendek şehitlerinin, ve hatta Alemlerin Efendisi; Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in de orada olduğunu nereden bilebilirlerdi? Bu vatan için savaşmaya değil, ölmeye gelmiş olan bir milletin var olduğunu bilmiyorlardı. Kınalayıp gönderdikleri **oğullarının** arkasından dua eden analar vardı geride. Tekbirlerle uğurlanan, atacak mermisi

kalmasa bile vatan aşkıyla Çanakkale'ye koşan neferler vardı karşılarında. Hepsinin ağzında aynı nidâ: ÇANAKKALE GEÇİLMEZ!

Düşmanı şaşkına çeviren cesareti dillendirmek ne mümkün? Ölüm... Korkutmuyordu ki bu askerleri! Çünkü bir ayetle **taçlanan yürekler vardı Çanakkale'de: "Allah yolunda öldürülenlere ölümler demeyin. Bilakis onlar diridirler, fakat siz hissedemezsiniz." (Bakara/ 154)** Böylesine bir müjde almış bir orduyu ne durdurabilirdi? Onlar dayanılmaz acılarla, perişanlıklarla, isyân etmeden, kanlarının son damlasına kadar direndiler. Düşmanı öyle bir hezîmete uğrattılar ki, hâlâ bir düğümdür boğazlarında Çanakkale... Yaralanan düşmana yardım edebilecek kadar da aslan yürekliydi onlar. Kimisi açlığa, kimisi hastalığa dayanamadı. Ama hepsi can atıyordu şehâdet şerbetini içmek için. Savaşacak asker kalmayınca mekteplerde gezer oldu komutanlar. 9. Sınıfa dahi girmişler, ve arka sıralardaki uzun boyluları "Vatan sizi bekliyor!" diye almışlardı sınıflarından. Ya boyu kısa olanlar? Onların "Beni de alsın!" diye parmak uçlarına basarak yükselmeye çalıştığını kimse bilmiyordu. Çocuk yaşta coşkuyla koştular cepheye. Tahsilli, eli kalem tutan çocukların hepsi silah tutmaya gitti. Gitti lâkin, gidenlerin hiçbiri geri dönmedi. Memleket, okuyan bütün evlatlarını şehit verdi. Pınarlar kurumuştur. Bu vatan daha ne verecekti ki?!

Böyle bir neslin devamıyız biz. Bu yüzdendir ki, toprağın her bir karışına âşık doğar Türkiye çocukları. Bu yüzden üstüne bastığımız şeye yabancılar toprak parçası derken, bizler 'vatan' diyoruz.

Bir destan yazıldı Çanakkale'de; Kavuşmalar mahşere bırakıldı... Bir destan yazıldı Çanakkale'de; Resûl önde, melekler ardında, duâlar semâda... Ve Rablerine yürüdü Mehmetler... Hiçbir şey unutulmadı, hiçbir şey unutulmayacaktı... Çanakkale geçilmedi, geçilemeyecekti...

Tarih ve melekler her şeyi yazmıştı...
Ve her şey, bir hilâl uğrunaydı

EY SEVGİLİ

En sevgili!

En ücra köşelerden

Sessiz bir edayla sesleniyorum:

Selam sana!

Ey nergis bakışlı kâkülü amber!

Selam sana ey ay yüzlü efendim!..

Ya Resulallah! Sen âlemlere ambersin,

Gönül gözümüzdeki ezber;

Sen güzellik şahikasında,

Şefkati merhameti gür...

Sen aşkın en görkemli

Kördüğümelerini açan çehre!

Sen nurunda kaybolduğum

Ahlakın meşalesi,

Gönül tortularımızın menekşesi.

Sen inkâr doruklarını şefkatiyle söndüren

Kâinat efendisi...

Ya Habiballah!

Sana nasıl iltica edelim?

Nasıl haykıralım?

Hasret dolu yüreğimizi

Nasıl mısralara dökelim?

Ey Nebi!.. Hani bir söz idin

Mahşere denk konuşan

Bir beyyine idin

Bir gülüşünle ürperirdi benim

Bir kanat misali mevsimsiz gül veren...

Ya Habiballah!

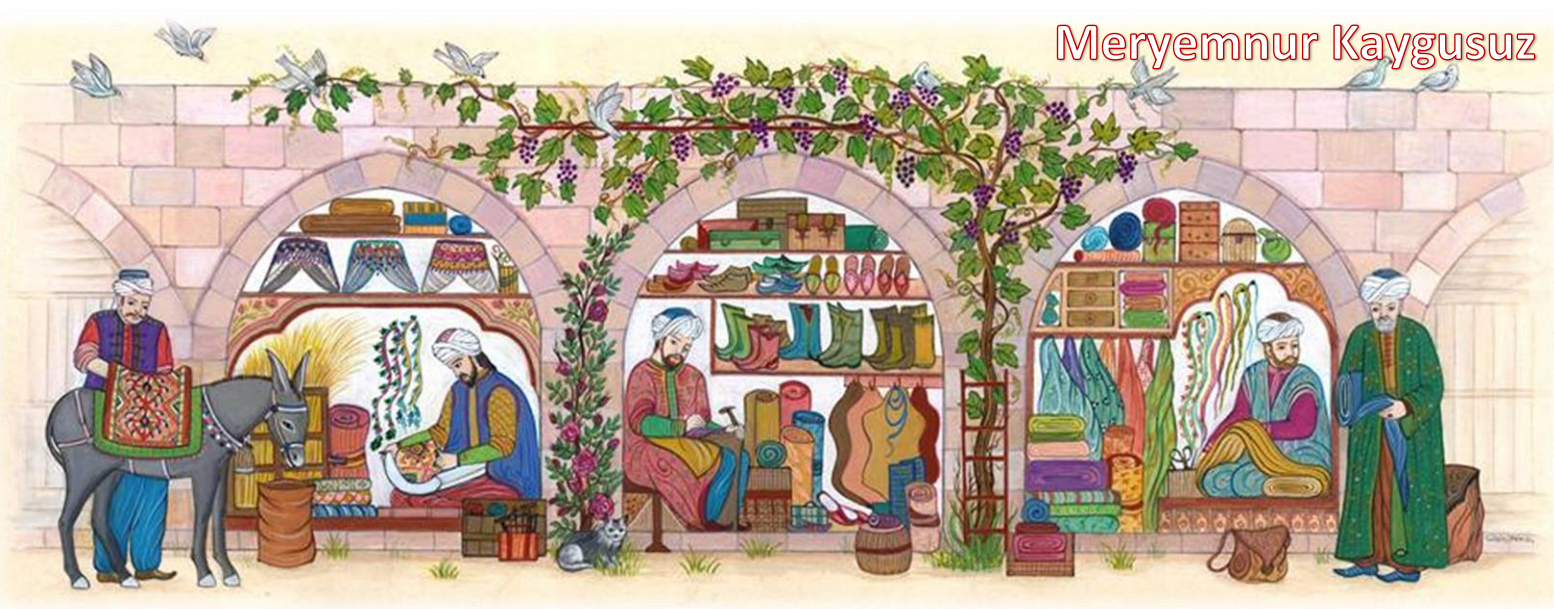
Biz sana kınamadık

Biz seni doyasıya yudumlayamadık
Bir yetimin dilinden sesleniyoruz
Sensiz sesleniyoruz
Biz sensiz bir yetimiz ey nebi!
Biz seni çok özledik ey gözbebeği...
Biz sana layık ümmet olamadık
Biz böyle olmamalıydık
Sen, sen aşkın meşalesi
Sen, amber kokulu sevgili
Biz ayıplanma, sen imrenme
Hani şu iki ye böldüğün ay
Hani koklamaya kıyamadığın güller
Hani mazlumlara şefkat dolu
Avuçlarını açtığın merhamet dolu deryan
Tüm âlem, tüm kâinat
Seni bekliyoruz!
Sana sesleniyoruz ey nebi...
Bırakma bizi hicranda zindan
Ey Aşk!
Bana onu anlat...
Bana amber nefesli gonca gülümü anlat
Ey Aşk! Seni yakarı anlat
Seni alev alev kavuramı
Ey toprak! Seni diyar diyar
Ağlatanı anlat bana
Ey susuz yürekleri serinleten sevgili!
Bize aşk şerbetini içiren yar! Hadi gel ey yar!
Seni asırlardır bekleyen ümmetlerin var...

Tuğba Nur Sapmaz

SEN VARDIN EY RESÛL!

*Ey âlemlerin önüne serildiği nebi!
Ey Âmine'nin ciğerparesi!
Arşı âlemin en sevgili nebisi!
Ey nebi! Bir soluk misali işliyorsun bedenime
Ey nebi bir derya misali
cezbediyorsun beni!
Ne aşklar gördüm ben !
Ne sözler gördüm ben ya Resulallah!
Lakin hiç bir aşk
Senin ki kadar çağlamadı yüreğimde...
Hiç bir lügat böylesine meftun etmedi beni
Hiç bir lügat böylesine meftun etmedi beni hiç bir sevgi seninki kadar
Huzur vermedi bana...
Bilmez misin sevgili?
Aşkına kanat germiş hicran misali
Gittikçe kavuruyorsun beni
Bir rüzgâr gibi savuruyorsun beni
Ey sevgili bu nasıl bir serzeniş?
Bu nasıl bir yakarış?
Senin aşkına düğüm bağlamış bu gönlüm
Başka gönle hiç söz verir mi?
Senin aşkına mest olmuş bu gönlüm
Başka gönle hiç bel bağlar mı sevgili?
Uğrunda canlar feda,
Sürurunda başlar feda,
Hira dağında bir şüheda
Tüm gönüller sana feda...
Sen vardın Ey Resul!
Müzdelife Arafat mis kokardı,
Âlemler nurunla coşardı,
Hiradan bir müjde dalgalandı
Asırlardır beklenen şanın,
Çağlara huzur verdi adın,
Seni gören gözde nur,
Seni duyan her bedende
Müjdeleri vardı ey sevgili...*

"KÜLTÜR" DENİLİNCE...

Her medeniyetin temelini din, kültür ve bilim oluşturmaktadır. Özünde bu kavramların bulunmadığı toplumlarda millilik ve medenilikten bahsedilemez. Topumlarda din, kültür veya medeniyetin içerisinde kültür ve medeniyetin bir parçasıymış gibi aranır. Oysaki din, kültür ve medeniyetin özü, yapıtaşdır.

Kültürü ve manevi değerleri güçlü olmayan milletler medeniyetin bir parçası olamaz. Bir medeniyette hayatın sadece madde tarafı, insanın sadece fiziki yönü ve birtakım arzularıyla, dünyanın gelip geçici zevkleri yer alıyorsa o medeniyet yok olmaya mahkûmdur. İslam'ın oluşturduğu medeniyete baktığımızda, Allah'ı hakkıyla idrak eder. Dünya hayatını ahirete ulaşmanın vesilesi sayar. Madde ile mânâ'yı birlikte değerlendirir. İlim ile imanı birbirinde ayırmaz, ahlaki olarak yücelmeyi ister. Maddi olarak da gelişmeye çalışır. Bütün bunların yanında bu medeniyet aynı zamanda, "Böylece sizi mutedil bir ümmet kıldık"(Bakara: 143) ayetinde buyurulduğu gibi, bir adalet medeniyetidir.

İslam medeniyeti geniş topraklara yayılırken, Anadolu topraklarında yayılışında kültürle bütünleşmiştir. Anadolu topraklarında, Hazreti Mevlana, Yunus Emre, Ahmet Yesevi, Hacı Bektaşî Veli gibi

manevi direklerimiz, İslam'ın medeniyet oluşuna yön vermiştir. İnsanların kendilerine has yaşam tarzlarını, değerlerini değiştirmeye çalışmadan, İslam şariat hükümlerini, tasavvuf esaslarını öğretmeye çalışırken bir yandan da İslamiyet'i Türklere sevdirmeyi, Kur'an ve sünneti yaymayı ve yerleştirmeyi gaye edinmişlerdir. Horasan erenleri kopuz eşliğinde şiirler okuyarak islamiyet'i yaymıştır. Yaşayış şekilleri inançlarına renk ve ahenk katmıştır. İçlerinde yaşadıkları

zaman ve mekanı kendilerine has mana ve hayallerle süslemişlerdir. Ayrıca İslam'ın yaşandığı yerlerdeki mimari, musiki ve diğer sanat eserlerinin güzelliği medeniyet olamayan toplumlara örnek olmuştur.

Günümüzde kendilerine has milli kültürü olmayan, manadan uzak, yaşamı sadece daha çok kazanmak olarak gören toplumların derinliksiz, köksüz ve sürekli genişleyen kapitalist anlayışlarıyla meta ve teknolojiye tabidirler. İnsanı tek düze yapan, toplumsal ilişkileri insancıl olmaktan uzaklaştıran bu anlayış batı ve Amerikan kökenlidir. Her şeyin tek tip olduğu, kendine haslığın yozlaştığı, tüketimin her şeyden önce geldiği bu popülist kültür bizim de yaşantımızı etkiledi. İnternet ve kitle iletişim araçlarının kullanımının artması aile içi ilişkileri etkiledi, paylaşımları azalttı. Geleceğimiz olan çocukların hayatı arkadaş, dost gibi değerli kavramlardan uzak bilgisayar oyunları ve teknolojik araçlardan ibaret oldu. Fast food gibi hızlı tüketilen yiyeceklerin yaşamımıza girmesi yemek kültürümüzü tekdüzeleştirdi, bize emanet olan sağlığımızı etkiledi.

Bu dünyayı saran kapitalist sistem yaşanan hayatla inançlar arasını giderek açmakta. Biz köklü kültür ve yaşantıya sahipken, manevi değerlerimizi elimizden yitirmemeliyiz. Dünyanın birçok yerinde Hazreti Mevlana gibi bizim manevi büyüklerimiz anlaşılmalı çalışılıyorsa, biz de yaşamımıza onun öğretisini yerleştirerek kendi milli kültürümüzden uzaklaşmamış oluruz.

TEMİZ BİR İNSAN TEMİZ BİR DÜNYA

Kur'an ve Sünnet Işığında 'Temizlik'

Dünyamızın temizliğini sağlayabilmek için bu temizliğe önce kendimizden başlamamız gerekir. Çünkü sadece temiz insanlar temiz dünyalar kurabilirler. Öyleyse temiz bir insan nasıl olur önce ona bakalım.

Temizlik Kur'an'ın ve Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) efendimizin ısrarla üzerinde durduğu bir değerdir. Bu yüzden temizlik Allah'a yakınlığı sağlayan bir vesiledir diyebiliriz de. Temizlik farz olan bir ibadettir aynı zamanda. Ve Allah, bir kulun farz olan ibadetleri yerine getirmesiyle o kulunu sever.

Dinimizin direği olan namazın, ilk şartlarından biridir temizlik. Namaz öncesi ibadet şuuruyla yaptığımız temizliğe abdest denir ve abdestsiz namazımızın kabul olamayacağını bilmemiz gerekir. Hazreti Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) de bu konuda, "*Allah temizlenmeden (abdestsiz) hiç bir namazı kabul etmez*" (Buhârî, Vudû', 2; Müslim, Taharet, 1) buyurmuştur. "*Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi, başlarınızı meshedip, topuklara kadar ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp olduğunuz ise boy abdesti alın.*" (El-Mâide, 5/6) Namazın sıhhatinin şartlarından olmak üzere, elbisenin, bedeninin, namaz kılınan yerin büyük ve küçük pisliklerden temiz olması sayılır. Bu konuda Allah Teâlâ Kur'an'da, "*Elbiseni temizle*" (El-Müddessir, 74/4) buyurmaktadır.

Bütün bunların da ötesinde Kur'an ve Sünnet, temizliği ve temiz kimseleri övmüştür. Bu konuda Kur'an'da "*Muhakkak Allah, tevbe edenlerle, temizlenenleri*

sever (el-Bakara, 2/222) buyurulmaktadır. Yine Kur'an, Küba Mescidi sakinlerinden övgüyle bahsederek şöyle buyurmuştur: **"Onda temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da çok temizlenenleri sever"** (*et-Tevebe, 9/108.*) Hazreti Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de, **"Temizlik, imanın yarısıdır"**(*Müslim, Taharet, 223 (Ebû Mâlik el-Eş'arî hadisi).*)buyurmaktadır. Öte yandan yine Hazreti Peygamber Efendimiz(sallahu aleyhi ve sellem), insanın şahsî temizliğine büyük önem vermiş ve **"Akıl ve baliğ olan her müslüman üzerine cuma günü yıkanmak vaciptir"**(*Ebû Dâvûd, Taharet, 127; Ayr. Bkz. Ebû Dâvûd, Taharet, 127*) buyurmak suretiyle, insanı özellikle cuma günü olmak üzere banyo yapmaya çağırmıştır. Başka bir hadisinde ise şöyle buyurmuştur: **"Her yedi günde bir başını ve bütün bedenini yıkamak (cuma namazına giden) her (baliğ) müslüman üzerine Allah 'ın bir hakkıdır.'**(*Ebû Dâvûd, Taharet, 127*)

Hazreti Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem) diş ve ağız, saç ve diğer vücut temizlikleri için de ayrı ayrı şöyle bahseder: **"Misvak, ağız temizler ve Rabbin rızasını kazanmaya vesile olur"** buyurarak, misvak kullanmaya teşvik etmiştir. Saçların da temizlenmesini emrederek, **"Kimin saçı varsa ona ikramda bulunsun (temizleyip tarasın) "** (*Buhârî, Savm, 27; Nesâî, Taharet, 4*) buyurmuştur. Yine sünnet, koltuk altı ve bacak arası kıllarının temizlenmesine, tırnakların kesilmesine önem vermekte ve bunları fitrî sünnetlerden saymaktadır. **"Beş şey, fitrattandır: Sünnet olmak, bacak arası kıllarını tıraş etmek, bıyığı kısaltmak, tırnakları kesmek ve koltuk altı kıllarını almak"**.(*Buhârî (bk. Libâs, 51, 63, 64)*)

Diğer taraftan da Hazreti Peygamber(sallallahu aleyhi ve sellem), ev ve evin çevresinin (bahçe, avlu gibi) temizliğine önem vererek şöyle buyurmuştur: **"Allah güzeldir güzeli sever, paktır pakı sever, temizdir temizi sever. Öyleyse evinizin avlusunu ve bahçesini temizleyin ki, Yahûdîlere benzememiş olun."**(*Tirmizî, Birr, 61.*) Sünnette, yol temizliğine de önem verilmiş ve yola gelip geçen insanlara eziyet verecek şeyler ile pislik atanlara şiddetle karşı çıkılarak, "Kim müslümanların gelip geçtikleri yollarda, onların eziyet görmesine sebebiyet verirse, o insanların laneti eziyete sebep olan kimselerin üzerine olur." (Taberani, Ravi:Huzeyre b. Esved)

Temizlenmek Kur'an ve sünnetlere göre bu şekildedir. Dünyamızın temizliğini de kendimiz ile birlikte bu şekilde sağlamış oluruz. Çünkü çevre kirliliğine neden olan etkenlerin başında insan vardır. İnsan temiz olursa bütün dünya temiz olur. İçinde yaşadığımız çevremize gereken özeni göstermeli ve temiz tutmalı, dünyamızın temiz olması için gayret etmeliyiz.

İmanımızın gereği olan temizlik hayatımızın her alanında olduğundan bu anlayış ile yaptığımız her türlü temizlik ile hayatımızı ibadetleştirmemiz de mümkündür. Gelin, etrafımızı temizleyelim ve hayatımızı ibadetleştirelim. Allah bizi temizlenenlerden, etrafını temizleyenlerden ve sevdiği kullarından eylesin.

BEN GELMEDİM DAVA İÇİN
BENİM İŞİM SEVGİ İÇİN
DOSTUN EVİ GÖNÜLLERDİR
GÖNÜLLER YAPMAYA GELDİM

Bizim Yunus'tan Öğütler

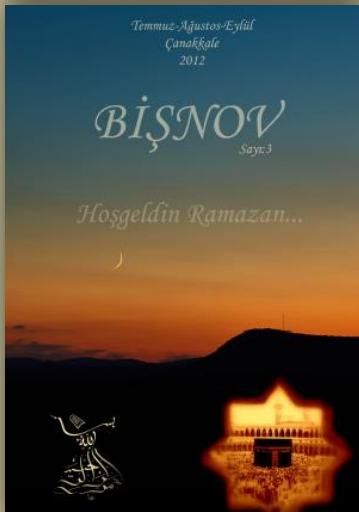
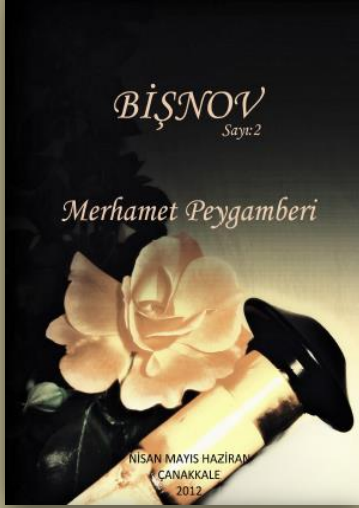
GELİN TANIŞ OLALIM
İŞİ KOLAY KILALIM
SEVELİM SEVİLELİM
DÜNYA KİMSEYE KALMAZ

ÇALIŞ, KAZAN, YE, YEDİR
BİR GÖNÜL ELE GETİR
YÜZ KABEDEN YEĞREKTİR
BİR GÖNÜL ZİYARETİ

BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İŞE
BU KILDIĞIN NAMAZ DEĞİL
YETMİŞ İKİ MİLLET DAHI
ELİN YÜZÜN YUMAZ DEĞİL

YOL ODUR Kİ DOĞRU VARA
GÖZ ODUR Kİ HAKKI GÖRE
ER ODUR Kİ ALÇAK DURA
YÜCEDEN BAKAN GÖZ DEĞİL

YUNUS EMRE DER HOCA
GEREKSE VAR BİN HACCA
HEPİSİNDEN İYİCE
BİR GÖNÜLE GİRMEKTİR,

BİŞNOV

İLETİŞİM BİLGİLERİMİZ

Mail adresimiz: dergibisnov@gmail.com

Etkinliklerimizi takip edebileceğiniz web siteleri:

www.tasavvuftoplulugu.org.tr

www.mevlana.org.tr

Diğer Sayılarımız